

DŘEVINY MIMO LES

ARBORISTICKÉ ZÁSADY V ÚDRŽBĚ STROMŮ

Ing. František FROLA – autorizovaný krajinářský architekt KA/ČKA č.a.
02 041, autorizovaný posuzovatel EIA/SEA, dendrologický znalec
Konference Hustopeče 14. listopadu 2017

1. Úvod do problematiky

- Po roce 1992 se v ČR významně změnil tradiční názor na údržbu stromů vlivem anglosaské literatury a vznikem firem na údržbu dřevin. Hlavně účinností zákona č. 114/1992 Sb., na ochranu přírody a krajiny. Nastal rozvoj oboru pojmenovaného nově „arboristika.“
- Před rokem 1990 v ČSSR nebyla údržba dřevin prakticky prováděna. Odpovědnost vlastníků k dřevinám byla vágní a z právního hlediska téměř nevymahatelná. Údržba dřevin byla nahodilá. Zásady údržby dřevin řezem byly prezentovány hlavně na VŠZ, fakultě zahradnické v Lednici na Moravě
- Nositelem názorů na údržbu byla katedra sadovnické tvorby a životního prostředí, především v osobě Doc. Machovce, později emeritní profesor (od roku 1992).
- Zásady údržby dřevin vycházely z exaktních vědních disciplín, kterými jsou stále platné poznatky z anatomie a fyziologie dřevin.

Co přinesly nové zásady praxi

- Přebírání poznatků ze zahraniční literatury, aniž došlo k analýzám, zda všechny jsou vhodné pro taxony dřevin rostoucích v klimatickém pásmu, v němž se rozkládá Česká republika
- Vznik školících firem (hlavně lekrutovaných z absolventů dřevařských fakult), které začaly školit v 14-ti denních kurzech tzv. „arboristy“ a vydávají certifikáty pro jejich odbornou činnost.
- Vydávají odborné arboristické texty, které se stávají „názorem na arboristickou údržbu dřevin“ (viz příloha ve sborníku).
- Zapomnělo se na zpětnou vazbu, to je vyhodnocení, zda doporučené a prováděné zásahy mají opravdu přínos pro ošetřované dřeviny.
- Zapomnělo se na exaktní poznatky z anatomie a fyziologie dřevin a hormonálního fungování, ovlivnění růstu a hojení ran způsobených řezem na těchto dřevinách

Vyhodnocení poznatků

- Takovým příkladem může být názor na řez na větevní kroužek a větevní límeček, (neodůvodněné).
- Dodržování zásady -vždy řez provádět v co nejmenší ploše, (neodůvodněné)
- Problematika sesazovacího řezu v koruně, (neodůvodněné)
- Provádění řezů dřevin pouze v období vegetace (odůvodněné)
- Větší ochrana keřového systému dřevin s podporou ČSN 83 9061 a celková ochrana dřevin při stavebních pracích , (zdůvodněné).
- Používání dendrochemie a arboristických pomůcek (zdůvodněné)
- Názor na údržbu kavern v kontextu se systémem C.O.D.I.T., ponechávání trouchu v kavernách nebo jeho odstraňování (nutná polemika a zdůvodnění)
- Používání pružných úvazků v korunách (odůvodněné)
- Stromolezectví a rizikové kácení dřevin, (odůvodněné)

Provozní bezpečnost stromů a jejich dožití na stanovišti

- Je zásadní cíl v arboristice, kterému by mělo být vše podřízeno, v souladu se zákonným rámcem na ochranu a údržbu stromů (dřevin)
- Úloha dobře zpracované dokumentace pro údržbu dřevin autorizovanou osobou, nikoliv arboristou s certifikátem. Autorizovanou osobou je soudní znalec nebo krajinářský architekt – dendrolog.
- Vlastní provádění údržby stromů svěřit certifikované firmě, která má potřebné reference
- V dokumentaci mají být zdůvodněné zásahy na základě anatomických a fyziologických zákonitostí, nikoliv jen konstatováním či odvoláním na literární zdroj.
- Neplatí zásada, že kdo je nejlevnější, je i nejlepší
- Definice pojmu „mimovegetační doba“
je to přirozený útlum fyziologických a ekologických funkcí dřeviny.

Doporučení pro budoucí praxi v arboristice

- 1. Zásahy na stromech (dřevinách) ve formě údržby vždy nechat zpracovat ve formě dokumentace, ve které bude exaktně odůvodněno, proč jsou tyto zásahy prováděny.
- 2. V dokumentaci využít pozitivní poznatky z 20-ti leté praxe údržby dřevin, všech nových arboristických pomůcek a prostředků při vědomí zákonitostí anatomie a fyziologie dřevin.
- 3. Metodické instrukce MŽP, odboru obecné ochrany přírody a krajiny pro ochranu dřevin rostoucích mimo les a metodiky AOPaK používat přiměřeně, ne jako dogma, nejde přeci o právní normu.
- 4. K údržbě dřevin přistupovat se znalostí fytopatologie a klimatologie v ČR.
- 5. Vždy posoudit nákladovost údržby a zásahů k hodnotě stromu a zda se tyto náklady promítnou v časové ose dožití stromu.
- Chyba v údržbě stromu může mít fatální důsledky pro jeho zdravotní stav a dožití, včetně udržení standardu provozní bezpečnosti.
- *Poznámka: pokud tyto předpisy OOPaK označí v řízení za závazné, potom se postupuje dle nich.*

Závěr a fotografická příloha

AOPaK ve spolupráci s Lesnickou a dřevařskou fakultou MU v Brně zavádí od roku 2013 standardy v ochraně přírody. Oblast arboristiky v řadě „A“ bude upravena několika ucelenými standardy. Neměla AOPaK také spolupracovat s Mendelem, což je specializované pracoviště v Lednici na Moravě?

Ve fotografické příloze je zdokumentován stav dřívější údržby a jak se s nimi vyrovnává předmět zásahu tedy strom.

- Je vše v pořádku?
- Nejsou některé dřívější zásahy spíše ke škodě stromu?

Názor si každý může udělat sám. Obor „arboristika“ nepochybně přinesl mnoho pozitivního do údržby stromů, ale je úplně vše v pořádku?

Děkuji za pozornost

Ing. František FROLA GSM: 732 476 593

E-mail: f. frola@seznam.cz

